

Meen MONUMENT

van wilskracht

Het Olympisch

*Zo was het
Olympisch
Stadion in 1928
(onder) en zo ziet
het er nu weer
uit! De complete
tweede ring, die
het stadion een
totaal ander
aanzien gaf, is
erof gesloopt!
Wat overblijft is
een prachtig
atletiekstadion.*

FOTO BOVEN
DE KROONSTIJLEN
ROLAND J. REINDERS

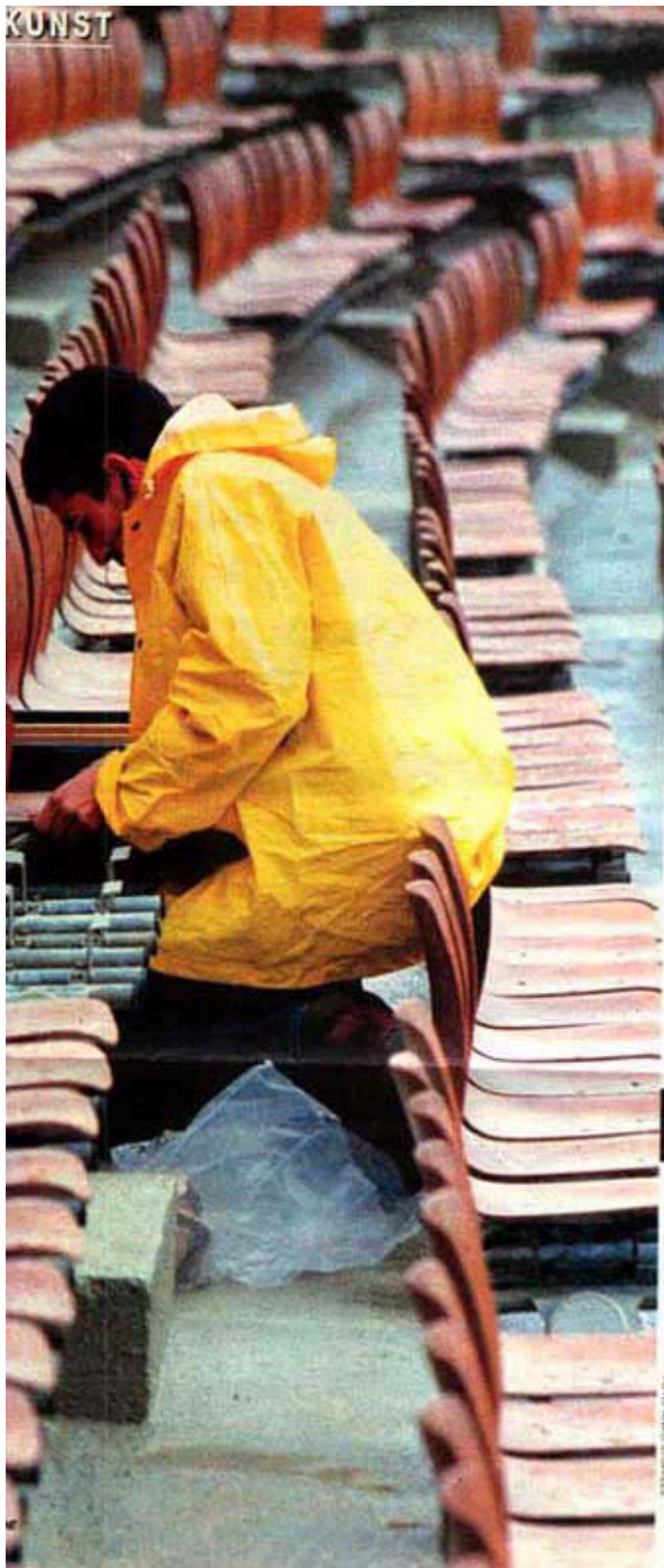

Stadion in Amsterdam begint aan een tweede leven

Toen Amsterdam zijn Arena kreeg, was het vonnis voor het uit 1928 daterende Olympisch Stadion geveld. Slopen. Maar daar sprongen een paar mensen op. Slopen? Geen denken aan!

Zij vochten en wonnen. Het Olympisch Stadion blijft niet alleen behouden, het is zelfs weer helemaal in oude luister hersteld.

Nu nog wordt er keihard gewerkt, aan de stoelen, aan de bodem, aan de lichtmasten, maar het is zo goed als zeker dat de klus op tijd geklaard is en dat de kosten binnen het budget zullen blijven.

'Kijk', zegt de architect en hij werpt een goedkeurende blik op een vooroorlogs patroon in het gerenoveerde baksteen van wat eens vak L is geweest. 'Kijk, die stijltjes zouden volgens de huidige bouwvoorschriften niet meer zo gemaakt mogen worden. En de spannen van de door ons teruggeplaatste tribunebanken zouden nu twee keer zo zwaar moeten zijn. Ze kunnen tegenwoordig gewoon niet meer rekenen.'

André van Stigt is kind aan huis in het verleden van de architectuur. Met groot respect voor Jan Wils, de bouwmeester van 1928, gaf hij vorm aan de renovatie van het Olympisch Stadion. Het resultaat is een plaatje. De 'grafombe van Otto Roffel' heeft een regelrechte metamorfose ondergaan. De schoonheid van het oorspronkelijke ontwerp, zonder de in 1937 bijgebouwde tweede ring, dringt zich onweerstaanbaar aan de kijker op. Wonderlijk genoeg lijkt de marathontoren zelfs te zijn afgeslankt, alsof het symbool van de Olympische Spelen 1928 door de weicht watchers van de architectuur onder handen is genomen. Bij nader inzien blijkt dat ook wel een beetje te kloppen. 'Omdat de tribune vijf meter hoger was dan nu, leek de toren kleiner en omdat hij dichtgeplakt was, leek hij ook veel breder. Hij was totaal uit schaal en maat. Nu zie je gewoon weer een heel slanke toren', zegt Van Stigt.

Bijna hersteld in oude luister is het Olympisch Stadion het onroerende bewijs voor het ongelijk van hen die in Wils' creatie (hij won er zelfs een gouden medaille mee in het olympisch kunsttoernooi) de slopershamer wilden zetten. En dan te bedenken dat de renovatie voor een zacht prijsje haar beslag krijgt. Wat is immers 24 miljoen gulden in de

Voor slechts 24

FOTO: ARNO STORTEL

FOTO: ARNO STORTEL

stad van de Stopera en het Ruimte-schip van Bijlleg, waarin Ajax nog altijd op zoek is naar zijn identiteit? „Minder dan tien procent van wat de Amsterdam Arena heeft gekost”, rekt Van Stigt flijtjes voor. „Bij de Arena was een meerwerk van een kleine vijftig miljoen ontstaan, dus eigenlijk vertelde je de wethouder dat je voor de helft van het meerwerk aan de Arena het Olympisch Stadion kon restaureren. Die wethouder dacht ook: gaatje in je hoofd.”

De renovatie van het Olympisch Stadion en de aanleg van een ondergrondse parkeergarage voor 850 auto's blijven niet alleen binnen het budget, maar zullen ook keurig op tijd worden afgerond. Wervelstorm of zondvloed daargelaten, zal de klus op 1 oktober van dit jaar geklaard zijn. Amsterdam krijgt dan de beschikking over een functioneel monument, een atletiekstadion met A-status, waar 22.500 toeschouwers van topsport kunnen genieten en dat de thuisbasis wordt van de drie Amsterdamse atletiekverenigingen: Saggita, Blauw Wit en AAC. Dit alles geenszins dankzij, maar veeleer ondanks het gemeentebestuur, dat tot op het laatst manhaftig heeft gepoogd het monument aan het Stadionplein alsnog tegen de grond te krijgen.

André van Stigt herinnert zich nog goed wat er gebeurde toen de hele renovatie financieel in kanalen en kraken leek. „Sloop van het stadion zou de gemeente vijf miljoen gulden hebben gekost, maar aangezien sloop dus niet nodig was, werd dat bedrag in de financiering meegenomen. Zo

bleek dat bij bestuurlijk Amsterdam echter niet te werken. 'Nee', zeiden de heren van het Grondbedrijf en wethouder Duco Stadig, 'inkomsten en uitgaven zijn gescheiden circuits. Dat wij minder aan uitgaven hebben doet er niet toe'. Die vijf miljoen moest dus alsnog op tafel komen.”

Een taak voor Piet Kranenberg, wiens bijnaam niet voor niets 'Piet Graniet' luidt. De uiterst vitale tachtiger, oud-directeur van Heineken en Amstel alsmede bejubeld fondsenwerver voor het Olympisch Amsterdam van Ed van Thijn, had al veel stadionstormen doorstaan, maar zelfs zijn trouwste bewonderaars betwijfelden toch even of Piet die vijf miljoen in no time bijeen zou krijgen. Enkele weken later had hij, onder het motto 'vraag niet hoe het kan, maar profiteer ervan', de centen binnen. „Ik wil u wel bekennen dat ik volgend jaar, als het stadion officieel in gebruik wordt genomen, my finest hour hoop te beleven”, zegt hij.

In tegenstelling tot Michael van Praag, bij wie de naam Kranenberg nog altijd brandend maagzuur schijnt op te wekken, is Piet Graniet wars van rancuneuze gevoelens. Jagers zijn voormalige opposanten in de strijd om het stadion. „Als ik in de periode dat we vreselijk zaten te knokken op het stadhuis kwam, koken sommigen mij meewarig aan en anderen hadden zoets van: nou ja, daar loopt-ie en laat hem nou maar gaan, want wij gaan toch onze gang. Dat is volledig voorbij. Zowel in het stadsdeelkantoor Oud-Zuid als op het stadhuis is een hoge mate van instemming en ook van de wethouder hoor ik geen enkel woord van irritatie.”

De huidige voorzitter van Amsterdam Oud-Zuid, Gerben Visser, doet zijn uiterste best om de bouw van de 800 woningen bij het stadion in gang

te zetten. Hij heeft een goed projectmanagementbureau. Ik ben regelmatig bij vergaderingen aanwezig en ik kan niet anders zeggen dan die mensen enorm hun best doen om er gang in te brengen. Want het ding is echt aan het eind van het jaar klaar. Volgend jaar wordt het geopend en de omgeving moet toch redelijk in de pas blijven, want anders houd je hier vijf jaar een bouwput.”

Architect Van Stigt begrijpt nog altijd niet wat zovelen bewoog om zo rücksichtslos het Olympisch Stadion met de grond gelijk te willen maken. „Ik had zoets van: waarom ziet het gemeentebestuur dit niet? Waarom kiest men alsnog voor sloop? Zie ik nou bij nieuwbouw zoveel moets? We moeten heel zorgvuldig omgaan met wat we hebben. Daar zit zoveel kwali-

teit en, naar iedere keer weer blijkt, levenskracht in. Heel veel van wat we nu bouwen in steden als Lelystad en Almere zijn monoculturen, maar het grachtenpand heeft inmiddels al tien functies gehad. Als je goed analyseert wat een bestaand gebouw aan potenties in zich heeft, blijkt dat daar veel meer mee kan dan met de monofuncties die we nu maken. Sommige kantoorgebouwen uit 1970 en 1975 worden nu al compleet gesloopt. Zover hoefden we met het Olympisch Stadion niet te gaan. Hier moesten we alleen een functie zoeken die de vorm van het gebouw volgt. Jan Wils was een functionalistisch architect en wat wij doen is ook in de traditie van het functionalisme. De wielersbaan is niet meer nodig, dus die is eruit. De extra toeschouwerscapaciteit van de tweede ring is ook niet zinvol en door die ring te slopen herstel je bovendien het gebouw in zijn functionalistische aard.”

Onder de tribunes komen in totaal veertig bedrijfsruimten, die inmiddels allemaal zijn verhuurd. De huuropbrengsten komen ten goede aan de exploitatie van met name het marathongebouw, want de niet bepaald gelukkige atletiekclubs zijn vrijgesteld van huur.

Voor de minder bij zijn honorarium dan bij de renovatie betrokken architect is het Olympisch Stadion meer dan een atletiektempel met bedrijfsruimten. „Ik zou het ontzettend leuk vinden als, in samenwerking met schoolhoofden en anderen, het stadion kan worden gebruikt voor de Amsterdamse jeugd, met name die uit Zuid en de Pijp. De Pijp is toch, meer nog dan Zuid, het bolwerk van de Amsterdamse school. We kunnen het stadion gebruiken voor schoolvoetbal finales en atletiekmeerkampen tussen scholen, maar ook straatjeugd moet er terecht kunnen. Dat je ook de Marokkaanse jeugd met iets positiefs kunt belonen door in het stadion een evenement vanuit de buurt te organiseren. Want zo was het oorspronkelijk wel gedacht. Die buurten zijn nu op een andere manier bevolkt dan in 1928, maar het Olympisch Stadion moet nog steeds een deel zijn van de mensen die daar wonen.”

miljoen een uniek atletiekstadion

